

De Bibliotheek van de Toekomst

“Panta rhei”

“Alles is in beweging, niets is blijvend”; Heraclitus (540-480 v. Chr.)

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. AANLEIDING	4
2.1 De Domijnen	4
Missie	4
Visie	5
2.2 Maatschappelijke ontwikkelingen	6
INDIVIDUALISERING	6
INFORMALISERING	6
INTERNATIONALISERING	6
INFORMATISERING	6
INTENSIVERING	7
GLOKALISERING	7
2.3 Ontwikkelingen in het bibliotheekwerk	7
BASISVAARDIGHEDEN	7
INFORMEEL LEREN	8
INNOVATIEKRACHT	8
SOCIAAL DOMEIN	9
2.4 OMGEVINGSANALYSE	9
3. BIBLIOTHEEKWERK OP DIT MOMENT	12
4. BIBLIOTHEEKWERK 2018 - 2023	15
4.1 Hoe ziet het eruit?	16
4.2 Digitale dienstverlening met Centraal depot in Born	17
4.3 Hoofdvestiging	17
4.4 Nevenvestiging	18
4.5 Extra dienstverlening	20
4.6 Uitwerking per gemeente	21
4.6.1 Sittard-Geleen	21
4.6.2 Beek	22
4.6.3 Echt-Susteren	23
4.6.4 Schinnen	24
4.6.5 Stein	24
Kostenberekening 2018	27

1. INLEIDING

De wereld is volop in beweging. De maatschappelijke ontwikkelingen en digitale ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op. Binnen deze dynamiek zijn er ook constanten te vinden. Lezen is een randvoorwaarde binnen ons bestaan. Lezen ter ontspanning, het tot je nemen van informatie of het met elkaar communiceren via brief, email, WhatsApp, sms of via gedichten, verhalen en romans; overal is leesvaardigheid, en in toenemende mate digitale vaardigheid, voor nodig.

Helaas is dit niet voor iedereen even makkelijk en is de taalvaardigheid nog steeds een probleem voor een deel van de bevolking.

De bibliotheek als onderdeel van De Domijnen ziet het als haar taak om preventief te werken om achterstanden in taalvaardigheid met fysieke als ook digitale vorm te helpen voorkomen. Daar is een fijnmazig netwerk voor nodig binnen en buiten het onderwijs. Maar ook de toegang tot literatuur, kunst en cultuur, ontmoeting en debat behoren tot het taakgebied van het bibliotheekwerk. Vanaf 1 januari 2015 is het bibliotheekwerk door het ingaan van de Wet stelsel Openbare Bibliotheken (Wsob) in een wettelijk kader geplaatst.

In deze beleidsvisie worden de toekomstige diensten en activiteiten van de bibliotheek beschreven voor de periode 2018 tot en met 2022 die De Domijnen wil uitvoeren in het kader van de vijf taken uit de Wsob. In de visie wordt uitgegaan van een bestendiging van de samenwerking van de gemeenten Sittard-Geleen, Stein, Echt-Susteren, Schinnen en Beek. De gemeente Schinnen heeft het voornemen te fuseren met de gemeenten Onderbanken en Nuth. Zodra er bekend is welke consequenties dit heeft voor De Domijnen, worden deze in beeld gebracht. Door de samenwerking tussen de vijf gemeenten is het mogelijk om de vijf taken soms centraal en soms decentraal uit te voeren en is een efficiënte modus operandus gevonden met behoud van kwaliteit.

Eerst gaan wij in op de missie en visie van De Domijnen. Vervolgens brengen wij de maatschappelijke ontwikkelingen in kaart, de ontwikkelingen in het bibliotheekwerk op nationaal niveau en de omgevingsanalyse. Van daaruit leggen wij onze visie betreffende het bibliotheekwerk neer voor de periode 2018 tot en met 2022.

Na bespreking van deze visie met de vijf samenwerkende gemeenten worden keuzen gemaakt met als doel een bestendiging van het bibliotheekwerk in deze regio, passend bij de mogelijkheden in de gemeenten, zowel financieel als politiek.

Uitgangspunt is en blijft de missie en visie van De Domijnen, waarbij 'Dichter bij Mensen' in drie woorden in onze missie is vertaald.

Tom de Rooij
Directeur-bestuurder
De Domijnen

2. AANLEIDING

In de zomer van 2011 is door de gemeenten Beek, Echt-Susteren, Schinnen, Sittard-Geleen en Stein, een bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot een gemeentelijke beleidsvisie voor het bibliotheekwerk in de periode 2013 – 2017. Het aflopen van deze onderlinge afspraken tussen de gemeenten en De Domijnen is aanleiding om in de jaren 2016 en 2017 tot een nieuwe visie te komen die de veranderingen in de maatschappij, het bibliotheekwerk en het benutten van nieuwe mogelijkheden die de laatste jaren vooral op digitaal vlak ter beschikking zijn gekomen voor burgers, als elementen in zich heeft.

Uitgangspunt voor de ontwikkeling van de beleidsvisie is het Ondernemingsplan 'Dichter bij Mensen', waarin visie, missie van De Domijnen centraal staan. Een open opstelling naar de samenleving speelt hierin een belangrijke rol.

Culturele instellingen werken contextueel. Concreet betekent dit dat wij kijken naar de huidige omgeving en vooruitblikken naar de toekomst.

Bij de ontwikkeling van deze beleidsvisie zijn de volgende ontwikkelingen betrokken:

Maatschappelijke ontwikkeling

Digitale ontwikkelingen

De invoering van de bibliotheekwet (Wsob).

Ontwikkelingen binnen het bibliotheekwerk

De wijzigingen in het provinciale en gemeentelijke beleid

Landelijke afspraken binnen het bibliotheekwerk n.a.v. richtlijnen van het ministerie OCW

2.1 De Domijnen

De Domijnen is op 1 januari 2015 begonnen als een voor Nederland unieke culturele instelling met als werkgebied de Westelijke Mijnstreek¹.

Missie

Wij inspireren, prikkelen en dagen uit tot voortdurend beleven, leren en verwonderen. Wij bieden mensen nieuwe ervaringen en inzichten betreffende hun herkomst en toekomst en plaatsen zo cultuur in het hart van de samenleving.

Cultuur is veel meer dan de optelsom van alle kunstdisciplines, in cultuur ligt ons hele bestaan besloten.

De Domijnen ziet cultuur als de verzameling van professionele kunsten, amateurkunst, collecties, streekeigen-cultuur, de fysieke omgeving en de gebruiken uit verleden en heden (immaterieel erfgoed).

Iedereen neemt cultureel deel aan de samenleving, maar alleen een bewustzijn hiervan brengt cultuur dicht bij mensen. Cultureel bewustzijn is het cement van de samenleving, het draagt bij aan de vorming van onze

¹ In deze notitie beschouwen wij in het kader van het bibliotheekwerk de Westelijke Mijnstreek bestaande uit Sittard-Geleen, Beek, Stein, Schinnen en Echt-Susteren.

persoonlijkheid. De Domijnen koestert de culturele verwondering, schoonheid, kennis, informatie en beoefening. Vanuit die koestering maken we onze rijke leef- en werkomgeving zichtbaar, zodat meer mensen zich gaan realiseren dat cultuur onlosmakelijk verbonden is met ons dagelijkse leven.

De Domijnen richt haar organisatie flexibel in, zodat we kunnen inspelen op de behoeften van het publiek en deze om kunnen zetten in culturele activiteiten. Deze zullen niet alleen verweven zijn met culturele trends maar met alle maatschappelijke ontwikkelingen.

Visie

Cultuurconfrontaties, talentontwikkeling en cultuurbelevissen zijn onze tools om het contact tussen publiek en cultuur te intensiveren. Cultuur is onlosmakelijk verbonden met ons dagelijks leven, wij geven die verbinding handen en voeten via een divers en toegankelijk kwaliteitsaanbod. Zo maken we het culturele profiel van de regio tastbaar.

De Domijnen zal haar activiteiten dicht bij mensen organiseren, bijvoorbeeld op locaties waar al veel mensen komen en in de openbare ruimte. De activiteiten staan bij ons centraal – niet de individuele disciplines, dat vraagt om nieuwe organisatievormen. Om die nieuwe vormen te organiseren en activiteiten te kunnen bundelen nemen wij vier culturele functies als uitgangspunt: PODIUM, EXPOSITIES, EDUCATIE EN COLLECTIES&INFORMATIE.

De Domijnen werkt met professionals en (waar mogelijk) zijn organisatieonderdelen gecertificeerd; onze kwaliteit is daarmee gewaarborgd. Door de functies echter als uitgangspunt te nemen, creëren we synergie in de expertise. We vergroten het potentieel van de organisatie door oude scheidlijnen te doorbreken en nieuwe mogelijkheden te onderzoeken om cultuur *dichter bij mensen* te brengen. De pijlers daarvoor blijven het ondersteunen van de amateurkunsten en de professionele kunsten.

Door bewust in gesprek te gaan met verenigingen, informeel georganiseerde groepen en individueel actieve inwoners willen we activiteiten ontwikkelen die concreet antwoord geven op vragen en behoeften die leven in onze eigen stad en de omliggende regio. Zo kunnen wij ons bekende en onbekende publiek verrassen en verwonderen.

Onze locaties zullen een weerspiegeling - en dus een mengvorm - zijn van alle culturele functies die wij uitoefenen. Maar ons podium om mensen cultureel te bedienen en uit te dagen zien wij groter; het strekt zich uit over de hele stad en heeft de regio als beoogde reikwijdte.

Culturele functies

De Domijnen gaat niet uit van de klassieke indeling qua organisatievormen maar kiest bewust voor het centraal stellen van culturele functies die de basis vormen voor het culturele leven in stad en regio:

- Podium
- Exposities
- Collecties & Informatie
- Educatie

De organisatie wordt gecompleteerd met de afdelingen Communicatie & Marketing en de afdeling Bedrijfsvoering.

Door uit te gaan van deze culturele functies ontstaan verrassende nieuw culturele mogelijkheden voor ons publiek en onze bezoekers, waarbij culturele en sociale synergie wordt gestimuleerd.

2.2 Maatschappelijke ontwikkelingen

De maatschappij verandert in een rap tempo. Het Sociaal Cultureel Planbureau heeft een indeling ontwikkeld als handvat om ontwikkelingen te kunnen duiden. Wij gebruiken deze indeling voor het ontwikkelen van onze visie op het bibliotheekwerk.

De vijf 'i's':

INDIVIDUALISERING

Individualisering is een ontwikkeling waarin mensen minder afhankelijk worden van hun directe omgeving en een toenemende keuzevrijheid hebben bij de inrichting van het eigen leven.

De individualisering heeft voor het bibliotheekwerk als gevolg dat mensen op ieder gewenst moment, onafhankelijk van hun omgeving bediend willen worden in aansluiting op de eigen keuze van het inrichten van hun leven. Dat heeft gevolgen voor de openingstijden van de fysieke vestiging van de afdeling Collecties & Informatie. Maar ook voor een optimale digitale bereikbaarheid van de digitale collectie en informatie zoals opgenomen in verschillende databanken. Persoonlijke voorkeuren in het tot zich nemen van informatie en leesgedrag, zowel fysiek als digitaal zijn leidend in het kiezen van bronnen door mensen.

INFORMALISERING

Informalisering staat voor het wegvallen van gezagsverhoudingen en het ontstaan van lossere omgangsvormen.

De informalisering heeft zijn invloed op het dienstverleningsconcept van bibliotheek De Domijnen. De vroegere stilte in de fysieke vestiging heeft al plaats gemaakt voor meer informelere omgangsvormen binnen de vestigingen. In de toekomst zal de informalisering vragen om het bedienen van zeer verschillende groepen burgers op hetzelfde moment binnen dezelfde vestiging en het multifunctioneel maken van die vestigingen. Dat vraagt om een andere benaderingswijze qua inrichting en dienstverlening binnen de vestigingen.

INTERNATIONALISERING

Internationalisering staat voor zaken als het opheffen van grenzen, afstanden en tijdsverschillen.

De toename van burgers met een oorspronkelijk niet Nederlandse afkomst in de komende jaren vraagt om een reactie vanuit het bibliotheekwerk. Wil De Domijnen een vrij toegankelijke culturele voorziening zijn voor alle inwoners dan betekent dat een aanpassing van de collectie en hulp bieden bij het vinden van de weg binnen de lokale en niet-lokale databanken. De klassieke grenzen in informatie in taalgebieden heeft plaatsgemaakt voor het met elkaar communiceren in het Engels en het tot zich nemen van informatie vanuit die wereldtaal. Google speelt daarop in door al redelijk goede vertaalmachines voor iedereen beschikbaar te maken. Aan de hand van de bevolkingssamenstelling zal de collectie media zich verder ontwikkelen en worden koppelingen met databanken nauwlettend in het oog gehouden.

INFORMATISERING

Vanwege technologische ontwikkelingen en in het bijzonder de verdere informatisering van de samenleving worden de komende decennia ingrijpende veranderingen in het dagelijks leven en in de verhoudingen tussen mensen verwacht.

Informatie, lezen, muziek en kunst worden steeds meer en meer in digitale vorm aangeboden. Het televisie kijken onder jongeren maakt plaats voor het op tablet of smartphone bijhouden van het nieuws, het tot zich nemen van informatie en het zoeken van ontspanning via Netflix, Spotify en gaming.

Tegelijkertijd zien wij dat het digitaal lezen niet de vlucht neemt die was verwacht. Het aantal uitleningen digitaal is een zeer klein aandeel in het totale aantal uitleningen. Of deze trend zich voortzet is niet duidelijk. Wel betekent het voor De Domijnen dat de digitale vaardigheden van ouderen extra aandacht vragen. Dit zeker in het licht van de ontwikkeling van de digitale overheid en het niet langer beschikbaar zijn van informatie in fysieke vorm, waardoor een ongelijkheid ontstaat in informatievoorziening op het moment dat een groep burgers te weinig digitale vaardigheden bezit.

De democratisering van het digitale domein ontwikkelt zich snel. Het beschikbaar zijn van software om zelf te kunnen componeren, te tekenen, je eigen huis te ontwerpen etc. is al gemeengoed. De vraag naar de beschikbaarheid van nieuwe digitale mogelijkheden in het openbaar domein, zoals 3D printen is alom aanwezig.

INTENSIVERING

Intensivering kan omschreven worden als een sterker wordende oriëntatie op het eigen gevoel (expressie) en een toenemende betekenis van de belevingscomponent (thrill seeking).

De vroegere gang naar de fysieke klassieke bibliotheek maakt plaats voor het bezoeken van een plaats waar het lenen van materialen wordt gecombineerd met ontmoeten, het opdoen van kennis, het benaderen van de digitale overheid in combinatie met een kop koffie en het zich thuis voelen op een laagdrempelige, onafhankelijke plek die is ingericht voor de inwoners.

GLOKALISERING

De informatisering geeft ons de mogelijkheid om via het world-wide-web op ieder moment al het nieuws, uitingen en meningen tot ons te nemen. Dit levert een enorme massa aan indrukken, emoties en feiten op die vaak moeilijk tegelijkertijd te bevatten zijn. Door het wegvallen van grenzen, de gezamenlijk Europese munteenheid, de meer informele samenleving en de internationale invloeden op ons dagelijks bestaan is er een tegenbeweging ontstaan, ook wel globalisering genoemd.

Globalisering staat voor de wisselwerking tussen de verschijnselen van de globalisering en de lokale culturele invulling en aanpassing van die mondiale verschijnselen (lokalisatie). Een zoektocht naar de menselijke maat die recht doet aan verschillen die er bestaan tussen mensen.

In het kader van de visieontwikkeling bibliotheekwerk betekent dit dat naast de digitale toegankelijkheid van informatie en literatuur, juist ook de lokale component (inclusief dialect) van belang is en de fysieke aanwezigheid van de vestiging in de nabije omgeving bijdraagt aan de culturele ontwikkeling van mensen.

2.3 Ontwikkelingen in het bibliotheekwerk

BASISVAARDIGHEDEN

Basisvaardigheden zijn de meest fundamentele voorwaarden voor duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, zelfredzaamheid van burgers en het voorkomen van maatschappelijke uitsluiting.

Onder basisvaardigheden wordt verstaan:

- Taalvaardigheid: lezen, schrijven, luisteren en spreken;
- Cijfervaardigheid: op gepaste wijze met getallen en getalsmatige gegevens omgaan;
- Digitale- en informatievaardigheden

Onvoldoende beheersing van basisvaardigheden zal tot problemen leiden wanneer de overheid vanaf 2017 alle zaken met haar burgers digitaal gaat afhandelen. Het ligt niet aan de beschikbaarheid of het aantal apparaten, er zijn meer dan voldoende internetaansluitingen, computers, smartphones en tablets in Nederland. Echter: het blijkt dat grote groepen mensen niet in staat zijn zaken digitaal te regelen. Taalvaardigheid en digitale vaardigheden zijn belangrijker dan ooit geworden omdat de burger geacht wordt zelf zijn zaken te regelen.

INFORMEEL LEREN

Kennis wordt steeds belangrijker en daarmee “een leven lang leren”, zowel formeel als informeel. Brede geletterdheid, informatie- en digitale vaardigheden zijn het fundament.

Formeel leren aan een opleiding die voldoet aan de kwaliteitseisen kan een diploma opleveren. Voldoet de opleiding niet aan die eisen dan levert dit non-formeel leren geen diploma. Informeel leren betekent dat mensen spontaan, toevallig of tijdens alledaagse activiteiten (in de praktijk) leren. Bibliotheken worden steeds meer een partner in informeel leren, als een plek van leren en persoonlijke ontwikkeling. Hierbij horen activiteiten zoals leesbevordering, bestrijding van laaggeletterdheid, het bevorderen van digitale vaardigheden, het ondersteunen van informele(digitale) leren en het ondersteunen van mensen met een leesbeperking.

Bibliotheken worden met boeken geassocieerd, en dus met lezen. Maar het kunnen lezen en begrijpen van teksten is niet voor alle kinderen en volwassenen vanzelfsprekend. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Dat staat gelijk aan 18% ofwel ongeveer 1 op de 6 Nederlanders. Daarvan heeft in ieder geval 1,9 miljoen moeite met lezen en schrijven en dus met taal. Laaggeletterd is 1,3 miljoen mensen en 1 miljoen is laaggecijferd².

Nederland telt 1,3 miljoen laaggeletterden. In het verzorgingsgebied van De Domijnen ligt dat aantal tussen de 8 en 11% van de bevolking tussen 16 en 65 jaar van de bevolking. De komende jaren is de inzet erop gericht kinderen niet op achterstand te laten raken en volwassenen de achterstand in te laten halen. De Tweede Kamer heeft in dit kader het actieprogramma laaggeletterdheid voor de periode 2016 – 2018 “Tel mee met taal” vastgesteld. Budgetten uit dit programma worden toegekend aan de 35 arbeidsmarktregio's. Voor Zuid-Limburg is dat de arbeidsmarktregio Heerlen.

Geletterdheid heeft ook een ICT-/informatiegerichte component. Deze vaardigheid gaat verder dan het kunnen bedienen van de apparatuur en het gebruik van de programmatuur. Het zoeken, selecteren, beoordelen en gebruiken van informatie en het inzetten van digitale media voor persoonlijke ontwikkeling en versterking van de maatschappelijke positie is een onvervreemdbaar aspect van geletterdheid.

Beheersing van taalvaardigheden, rekenvaardigheden en digitale vaardigheden is noodzakelijk om te participeren in de hedendaagse samenleving en op de arbeidsmarkt.

Feiten & cijfers geletterdheid 2016

INNOVATIEKRACHT

De recentelijk gepresenteerde rapporten van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid “Diensten Waarderen” en “De kracht van sociale innovatie” maken duidelijk hoe belangrijk het voor onze samenleving wordt om mensen te betrekken - onderling - en bij ontwikkelingen en vraagstukken. Om de vraagstukken in onze complexe samenleving te kunnen aanpakken is het noodzakelijk alle innovatiekracht te mobiliseren. In essentie gaat het daarbij om het aanspreken van het vermogen van mensen om vraagstukken te

² Feiten en cijfers Geletterdheid 2016; overzicht van de gevolgen van laaggeletterdheid en de opbrengsten van investeringen voor de samenleving en individu. Stichting Schrijven & Lezen in samenwerking met Maastricht University, november 2016

bekijken vanuit verschillende perspectieven, “het buiten je eigen wereld treden”. Dit is bij uitstek het terrein van het bibliotheekwerk: het perspectief van mensen verbreden door kleine stappen die aansluiten bij wat zij kunnen en willen.

SOCIAAL DOMEIN

De participatiesamenleving krijgt steeds meer vorm. De burger wordt gestimuleerd een aandeel te nemen in de zorg voor elkaar in de lokale context.

Op landelijk niveau nemen de afspraken tussen de bibliotheken in Nederland en overheid en overheid gerelateerde diensten toe. Zo zijn er afspraken gemaakt met het UWV over bijeenkomsten voor langdurig werklozen binnen de fysieke vestigingen van bibliotheken met als doel hen een onafhankelijke plek te bieden voor het empoweren van deze bevolkingsgroep door het bieden van hulpmiddelen om een sterkere positie te krijgen om te herintreden op de arbeidsmarkt.

Daarnaast zijn in het kader van de digitale overheid afspraken gemaakt met de Belastingdienst om burgers te helpen bij het benaderen van de belastingdienst, in verband met het verdwijnen van de ‘blauwe envelop’.

De lokale overheden hebben een centrale rol gekregen binnen het Sociale Domein. Dit betekent een directere rol richting de burgers, waarbij zelfredzaamheid een codebegrip is geworden. Ook hier wil De Domijnen een rol in spelen door onder andere meer vrijwilligers in te schakelen binnen het bibliotheekwerk, het fysieke lezen voor ouderen te faciliteren door het project ‘Bieb aan Huis’ verder uit te rollen en onze vestigingen open te stellen voor het spreekuur van sociale raadsman, advocaatspreekuur en nieuwe diensten in co creatie tussen de gemeenten, burgers en De Domijnen.

2.4 OMGEVINGSANALYSE

Bibliotheek De Domijnen verzorgt het bibliotheekwerk in de gemeenten Beek, Echt-Susteren, Schinnen³, Sittard-Geleen en Stein. Er wonen ca. 180.000 inwoners in het werkgebied. De regio bestaat uit twee kleinere gemeenten (13.000 – 16.000 inwoners), twee middelgrote gemeenten (25.000 – 32.000 inwoners) en een grote gemeente (ca. 93.000 inwoners). Alle gemeenten hebben meerdere kernen en/of stadsdelen. Zo is de gemeente Sittard-Geleen ontstaan uit een fusie van drie gemeenten (Born, Geleen en Sittard) en bestaat uit in totaal 26 kernen. Ook de gemeenten Echt-Susteren, Schinnen en Stein zijn ontstaan uit een fusie van 2 of meer gemeenten.

De oppervlakte van het verzorgingsgebied is vele malen groter dan steden met een vergelijkbaar aantal inwoners (Groningen, Nijmegen, Breda), wat van invloed is op de bereikbaarheid van bibliotheken. Het werkgebied strekt zich uit over een lengte van ± 25 km.

Het werkgebied bevindt zich in het smalste deel van Nederland/Limburg en grenst aan de ene zijde aan België en aan de andere aan Duitsland. Met name de ontwikkelingen in het Belgische bibliotheekwerk hebben invloed op de bibliotheek De Domijnen. In de Belgische grensregio is het lidmaatschap van openbare bibliotheken vele malen goedkoper dan in het eigen werkgebied en zijn veel bibliotheekdiensten gratis. (Dit in tegenstelling tot de diensten van De Domijnen).

Krimp, vergrijzing, ontgroening

³ De gemeente Schinnen heeft het voornemen te fuseren met de gemeenten Nuth en Onderbanken

De regio kenmerkt zich door een sterke vergrijzing en behoort tot een van de grootste krimpregio's in Nederland. Etil voorspelt een bevolkingskrimp in het werkgebied van 4,1 % tot 2025 en van 23,9% in 2050. Het aantal ouderen in deze regio zal met 22,8% stijgen tot 2025 en met 27,2% tot 2050. Daarentegen daalt het aantal jongeren tot 20 jaar met 13,2% tot 2025 en met 35,3% tot 2050.

Geletterdheid

Geletterdheid omvat luisteren, spreken, lezen, schrijven, gecijferdheid en in dat kader het gebruiken van alledaagse technologie om te communiceren en om te gaan met informatie, ook wel *basisvaardigheden* genoemd. Veel mensen hebben beperkte (digitale) basisvaardigheden waardoor zij moeilijk kunnen meekomen met de digitalisering van de (overheids-) diensten (in 2017 alle overheidsdiensten digitaal). Onderzoek toont aan dat het hierbij gaat om 3 tot 4 miljoen van de totale Nederlandse bevolking. De totale laaggeletterdheid in het werkgebied ligt met 8 – 11 % onder het landelijk gemiddelde van 12.8 %. Twee derde van deze groep mensen is van Nederlandse afkomst en een derde is van buitenlandse afkomst⁴.

Werkgelegenheid

De regio herbergt een aantal grote bedrijven:

- Born, VDL, automotive
- Geleen, Zuyderland- locatie Geleen, zorgboulevard
- Geleen, Brightlands Chemelot Campus, de innovatieve campus in de regio
- Sittard, Sabic
- Born, European Logistics Centre (ELC)
- Beek, Maastricht Aachen Airport (MAA)
- Stein, Haven
- Echt, Verdeelcentrum Action

Deze bedrijven vormen de economische motor voor de regio. Ondanks deze grote bedrijven is de werkgelegenheid veel lager dan het gemiddelde binnen de 50 grootste gemeenten (G50) in Nederland. De werkloosheid onder de beroepsbevolking in Limburg ligt met 4,8 % onder het landelijk gemiddelde van 5,4 %. In 2016 is de werkloosheid gedaald. * Daarnaast moet opgemerkt worden dat ook de werkgelegenheid fors lager ligt dan het landelijke gemiddelde.

Beroepsonderwijs in de regio

De regio kent verschillende soorten beroepsonderwijs op alle verschillende niveaus.

HBO

Zuyd Hogeschool; hogere juridische opleiding, people and business management, accountancy, bedrijfseconomie, commercieel management, Personal Leadership in Innovation and change.

Fontys Hogeschool; sport, talen, aardrijkskunde, geschiedenis, wiskunde

⁴ Regionale spreiding van geletterdheid in Nederland, mei 2016, Stichting Lezen & Schrijven ism Maastricht University

MBO*

Gilde
Leeuwenborgh

LBO*

Dacapo
Arcus; Creatieve industrie: Schilder, Mediavormgeving, Signmaker, Techniek (behalve procestechniek), Mobiliteit & voertuigen , Taaltrajecten

In het werkgebied is het aantal hoogopgeleiden $\pm 30\%$, middelbaar opgeleiden $\pm 45\%$ en de laagopgeleiden $\pm 25\%$, van de totale beroepsbevolking.

**Naast De Domijnen ondervindt ook het MBO en LBO onderwijs concurrentie van Belgische scholen. Veel ouders uit de grensgemeenten kiezen voor het Belgische onderwijs. Redenen hiervoor zijn: bereikbaarheid, kwaliteit van het onderwijs, het ambachtelijke onderwijs in met name Maaseik en Maasmechelen.*

Leefomgeving

Wonen in onze regio, maar in heel Limburg, is vergeleken met andere provincies beter betaalbaar en de woontevredenheid is hoog. Er is veel natuur op korte afstand tot de woongebieden, zoals bijv. het Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek ligt centraal gelegen ten opzichte van Maastricht, Heerlen, Roermond, de Duitse stad Aken, en de Belgische steden Tongeren, Maaseik en Hasselt. De Euregio speelt een grote rol in het economische en culturele leven.

3. BIBLIOTHEEKWERK OP DIT MOMENT

Bibliotheek De Domijnen speelt, in samenhang met overige afdelingen van De Domijnen, een belangrijke rol als culturele organisatie in stad en regio. Bibliotheek De Domijnen bevordert het lezen en de kennis van literatuur, is een informatie- en onafhankelijk ontmoetingspunt voor inwoners van de regio Westelijke Mijnstreek en ondersteunt primaire en voortgezet onderwijs in cultuur-educatieve projecten en in leesbevordering in het kader van voorkomen en bestrijden laaggeletterdheid. Daarnaast worden projecten ondersteund in het kader van voorkomen en bestrijden van achterstanden in (digitale) basisvaardigheden en worden laagdrempelige(digitale)ontmoetingsplekken voor inwoners gecreëerd. Aan de dienstverlening van bibliotheek De Domijnen liggen vijf waarden ten grondslag: onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, toegankelijkheid, pluriformiteit en authenticiteit.

Bibliotheek De Domijnen heeft de 5 wettelijke functies als volgt ingevuld:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie

Bibliotheek De Domijnen biedt een doorgaande leeslijn aan voor mensen van 0 tot 100 jaar. Deze doorgaande leeslijn kan/moet leiden tot plezier en inzicht in (jeugd)literatuur bij kinderen en jongeren en zal volwassenen verleiden tot het blijven lezen van zowel fictie als non-fictie. De collectie wordt samengesteld op basis van een collectiebeleidsplan en wordt actueel gehouden conform het genormeerde vervangingspercentage.

De actuele fysieke collectie zal niet alleen voldoen aan de vraag maar zal ook prikkelen, verleiden en/of enthousiasmeren mede door een actieve benadering van doelgroepen.

De bibliotheekvestigingen van De Domijnen zijn vrij toegankelijk tijdens openingsuren. Het aantal openingsuren is afhankelijk van afspraken met gemeenten en de daarbij behorende budgetten. Van gekwalificeerde medewerkers wordt verwacht dat zij mensen kunnen verleiden en enthousiasmeren en niet alleen de vraag beantwoorden, maar ook proactief wensen van klanten kunnen achterhalen en vervullen.

De doorgaande leeslijn bestaat uit collectie en activiteiten voor:

- Boekstart: programma voor de allerjongsten (0-4 jaar) om deze kennis te laten maken met (voor)-lezen.
- Bibliotheek in peuterspeelzaal: programma als voortzetting van de behaalde resultaten bij Boekstart, het ontstane enthousiasme te bestendigen en om taalachterstand bij instromende 4-jarigen in basisonderwijs te verkleinen.
- dBOS: een bibliotheek op school waarin leesconsulenten expertise leveren op het gebied van aanschaf en sanering van de collectie en zorgen dat door middel van de collectie plezier in lezen gestimuleerd wordt. Door het programma te monitoren, te evalueren en te verbeteren kan taalachterstand verkleind worden. De leesconsulent richt zich op school specifieke problemen i.o.v. met de leescoördinator van de school.
- Kinderen met dyslexie: aparte collectie en programma voor kinderen met dyslexie, ouders, opvoeders, onderwijs en behandelaars.
- Grootletterboeken; voor volwassenen met een leeshandicap of zichtproblemen, of een taalachterstand. Grootletterboeken zijn voor het overige alleen te leen (per post) via de blindenbibliotheek.

Bij collectiebeleid wordt het uitgangspunt “kwaliteit boven kwantiteit” zo veel als mogelijk gehanteerd zowel voor fictie als non-fictie.

Elk jaar ontvangen ouders van de in dat jaar geboren baby's, via de afdeling bevolking van de gemeente waarin zij woonachtig zijn, een brief met een bon om een gratis “boekstartkoffertje” in de bibliotheek af te halen. Het koffertje bevat voorleestips voor ouders, voelboekjes en een voorleesboekje. De baby's worden gratis ingeschreven als lid van de bibliotheek.

De openbare bibliotheken in Nederland werken als een geheel samen in de digitale bibliotheek Nederland, inclusief de Koninklijke Bibliotheek (KB) in Den Haag. De verantwoordelijkheid voor het beheer en de ontwikkeling van de digitale bibliotheek ligt bij de KB. Alle bibliotheken, en dus ook bibliotheek De Domijnen, maken gebruik van een gemeenschappelijke catalogus, nemen deel aan het interbibliothecair leenverkeer en aan de landelijke digitale infrastructuur. De Rijksoverheid draagt de kosten voor de digitale infrastructuur. De collecties van alle bibliotheken vormen samen de collectie Nederland. Deze digitale bibliotheek geeft ook toegang tot de collectie van de Europese bibliotheek Europeana. De bibliotheken zijn 24/7 digitaal bereikbaar en tijdens openingsuren van de fysieke bibliotheek met mogelijkheden tot ondersteuning.

(E)- Content

Op voordracht van de bibliotheekbranche wordt e-content landelijk aangekocht, beschikbaar gesteld, rechten en licenties beheerd en afgestemd op de verschillende gebruikersgroepen. De digitale bibliotheek omvat rechtenvrije en auteursrechtelijk beschermde content. De rechtenvrije content is voor iedereen vrij toegankelijk. Het Europese hof heeft besloten dat er geen verschil is tussen een uitlening van een papieren boek en de uitlening van een e-book.

Op basis van een lidmaatschap zijn in de digitale bibliotheek van huis uit te bestellen, te beluisteren of te bekijken:

E-books; met het landelijke basisabonnement voor bibliotheken zijn e-books te leen uit een steeds groter wordende landelijke digitale collectie. Momenteel zijn ruim 11.000 titels beschikbaar en is het aantal landelijk aangemaakte accounts inmiddels 285.000. Ook de vakantieBieb-app met 2 mln downloads en Literatuurplein zijn zeer succesvol (Gezamenlijk Collectieplan/KB)

Muziek; via verschillende databanken en de collectie van de Centrale Discotheek Rotterdam (grootste West-Europese muziekcollectie) is van huis uit muziek te bestellen en/of te beluisteren.

Beeld en Geluid

Een deel van de beschikbare content is alleen in de bibliotheek digitaal raadpleegbaar:

- Databanken & Overig; zoals Literom en Uittrekselbank, veelal gebruikt door middelbare scholieren
- Cursussen en informatie voor laaggeletterden en immigranten;

Deze content wordt ook gebruikt in het aanbod van de afdeling educatie De Domijnen.

2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie

Ten behoeve van ontwikkeling van individuele bezoekers en het informele leren zijn studiemogelijkheden beschikbaar in de (hoofd)vestigingen. De dienstverlening op het gebied van educatie wordt vormgegeven door accountmanagers, informatiespecialisten en leesconsulenten verbonden aan de afdeling Educatie van De Domijnen. Van hieruit worden contacten onderhouden met het onderwijs en andere samenwerkingspartners. De

afdeling Educatie zorgt voor een activiteitenaanbod in samenspraak met de scholen en heeft daarvoor regelmatig contact met scholen. De activiteiten sluiten aan bij de kerndoelen van het onderwijs,

Bibliotheek De Domijnen ondersteunt volwassenen die beter willen worden in taal of hun digitale vaardigheden.

3. Bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur

Om leesplezier te stimuleren en literaire cultuur te verspreiden wordt aansluiting gezocht bij landelijke acties en campagnes (Nederland Leest, (kinder)-boekenweek etc.) en bij activiteiten/programma's ontwikkeld door De Domijnen en gericht op leesplezier. De Domijnen werkt met jaarthema's, zoals in 2015 Jaar van de Mijnen en in 2016 Cultuur maak(t) je!, 2017 Paspoort niet nodig en in 2018 Recht op Kunst. Ook worden leesclubs ondersteund.

4. Ontmoeting en debat

Bibliotheek De Domijnen is voor iedereen vrij toegankelijk. Door deze laagdrempelige en vrije toegang vormen de vestigingen rustpunten in deze hectische samenleving. De integrale educatieve en culturele activiteiten georganiseerd door verschillende afdelingen van De Domijnen worden ook in bibliotheekvestigingen uitgevoerd. Hiermee wordt een kwalitatief goed en gevarieerd aanbod gerealiseerd.

Francine Houben, architecte (geboren in Sittard) van de nieuwe bibliotheek in Birmingham en de renovatie van de New York Public Library: 'Bibliotheken zijn de kathedralen van onze tijd. Ze zijn de belangrijkste openbare gebouwen in een stad.' (Volkskrant, 17 september 2015)

5. kennismaken met kunst en cultuur

De bibliotheek is onderdeel van De Domijnen. Dit biedt de mogelijkheid andere, niet vanzelfsprekende, doelgroepen te verbinden en/of te bereiken. De Domijnen organiseert voor een algemeen publiek ook in dit kader integrale culturele en educatieve activiteiten. Daar waar mogelijk wordt verbinding gezocht met amateurkunst.

4. BIBLIOTHEEKWERK 2018 - 2023

In een snel veranderende (digitale) samenleving is het moeilijk om een voorspelling te doen hoe De Domijnen, en speciaal het bibliotheekwerk, eruit zal zien in 2023. Toch is het noodzakelijk om op basis van maatschappelijke ontwikkelingen, trends en duidingen een beeld te schetsen een bibliotheekvisie te ontwikkelen en van daaruit de verschijningsvorm en activiteiten- en dienstenpakket te beschrijven.

De Domijnen wil dat kunst en cultuur in de directe nabijheid van mensen wordt georganiseerd, zodat het een onderdeel is van het dagelijks leven. Dat betekent dat in de directe nabijheid van mensen kunst en cultuur laagdrempelig bereikbaar moet zijn. Digitalisering is daarbij een hulpmiddel maar geen doel an sich.

Het op ieder moment beschikbaar zijn van grenzeloze informatie, het wereldnieuws en vrijetijdsbestedingsmogelijkheden maakt het moeilijk in te schatten welke ontwikkelingen nog gaan plaatsvinden in de komende periode van 8 jaar in relatie tot het bibliotheekwerk. In een periode van vijf jaar is de mobiele telefonie uitgerold en is de smartphone niet meer weg te denken. Groepen inwoners nemen uitsluitend nog nieuws tot zich via facebook, twitter en internet. De globalisering is een feit, hoe moeilijk het soms ook is om daarmee om te gaan.

Tegelijkertijd zien we dat de interesse voor de directe leefomgeving groeiende is en er een beroep wordt gedaan op mensen om samen de participatiesamenleving vorm te geven en daarbinnen een rol te spelen.

Dat vraagt van De Domijnen een flexibele en nomadische opstelling die past bij de huidige missie en visie en tegelijkertijd anticipeert op mogelijke (technologische) ontwikkelingen. De behoefte en vraag vanuit de bevolking en het onderwijs is sterk aan veranderingen onderhevig, de individuele voorkeuren zijn moeilijker onder te brengen in specifieke doelgroepen en de lokale gerichtheid vanuit overheden vraagt om een passend antwoord. De ontwikkeling van dorpsvisies met een grote invloed vanuit de bewoners en het ontwikkelen van dorpsontmoetingscentra zijn daar voorbeelden van.

Vanuit de Rijksoverheid worden nieuwe eisen gesteld aan het bibliotheekwerk die zijn vastgelegd in wetgeving. Deze wetgeving geeft de kaders aan, maar geeft gemeenten in gezamenlijkheid de mogelijkheid om tot samenwerking te komen, waarbij voorwaarde is dat binnen dit samenwerkingsverband de vijf taken worden uitgevoerd.

Door het centraal stellen van de culturele functies in De Domijnen worden de vijf taken uitgevoerd binnen verschillende afdelingen, soms wel en soms niet gecentreerd in de hoofdvestiging van het bibliotheekwerk in Ligne, Sittard. Dat betekent dat per taak bepaald dient te worden hoe 'dicht bij mensen' wij dit willen en kunnen organiseren en uitvoeren. Op basis van behoeften van inwoners kiezen wij voor de beschikbaarheid van fysieke informatie en literatuur te verbinden met een plek waar digitale middelen beschikbaar zijn. Daarnaast dient deze plek als ontmoetingspunt waar kennis en informatie wordt uitgewisseld in een omgeving die appelleert aan de behoefte tot een 'beleving' en gezien wordt als 'The place to be'.

Om dat te bereiken is de participatie van de plaatselijke bevolking van groot belang; de betrokkenheid wordt bereikt door de bevolking voortdurend te bevragen op wensen en behoeften en door hen te betrekken bij de fysieke verschijningsvorm van de vestiging en hen ook te betrekken in de vorm van vrijwilligerswerk te verrichten binnen de vestigingen.

In elke dienst die wij aanbieden staat de kwaliteit centraal. Vandaar dat De Domijnen gecertificeerd wil blijven voor het bibliotheekwerk en alle ontwikkelingen aan de certificeringseisen worden getoetst en wettelijk mogelijk zijn binnen de Wsob. In maart 2016 is bibliotheek De Domijnen opnieuw gecertificeerd tot 2020.

4.1 Hoe ziet het eruit?

In 2023 is het werkgebied van De Domijnen vergelijkbaar met 2016. Er zijn afspraken gemaakt over het bibliotheekwerk met de gemeenten Sittard-Geleen (centrumgemeente en hoofdvestiging Bibliotheek De Domijnen), Beek, Stein, Echt-Susteren en Schinnen. We gaan uit van één dienstverleningsconcept voor de gehele regio, waarbij er een onderscheid wordt gemaakt in het uitvoeren van taken en verlenen van diensten tussen de hoofdvestiging en de nevenvestigingen.

Het gebruik maken van digitale mogelijkheden neemt toe, zonder dat dit een vervanging is van de fysieke materialen of fysieke verschijningsvorm van de Bibliotheek De Domijnen. Deze fysieke verschijningsvorm moet in zich hebben dat deze kan veranderen onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen en trends. Flexibel qua inrichting en flexibel in de te verlenen diensten.

In de trendanalyse van de Koninklijke Bibliotheek wordt uitgegaan van een verkleining van de taken binnen de 'klassieke bibliotheek' en een toename van taken binnen de digitale omgeving en het sociale domein. Wij onderschrijven deze trend, zonder dat we willen inboeten op de kwaliteit en de kwantiteit van de mediadragers. Het digitale lezen via de bibliotheek wordt met het landelijke basisabonnement gemakkelijker bereikbaar. Het aantal digitale uitleningen binnen De Domijnen steeg van 12.232 in 2015 naar 19.637 in 2016.

Binnen het dienstverleningsconcept gaan we uit van één collectie van circa 215.000 mediadragers die voor alle leden van Bibliotheek De Domijnen beschikbaar is. Door de koppeling van het lokale lidmaatschap met de Digitale Bibliotheek Nederland⁵ zijn ook alle e-books en digitale informatieve documenten beschikbaar voor de leden.

De totale fysieke collectie zal niet langer in zijn geheel zichtbaar zijn binnen de vestigingen. Door gebruik te maken van digitale reserveringsmogelijkheden is het mogelijk om een deel van de collectie in depot te plaatsen en via een distributiesysteem op aanvraag in de vestiging van voorkeur af te leveren binnen 48 uur. Via een email wordt de klant op de hoogte gebracht van het arriveren van de bestelde materialen in de vestiging naar keuze. Dit lijkt op de nieuwe ontwikkeling van de webshops in Nederland (en daar buiten). Verkoop vindt voornamelijk plaats via de webshop, maar we zien een beweging waarbij de webshop een fysieke winkel opent waar klanten terecht kunnen voor advies, ophalen van bestellingen een zichtcollectie wat een greep is uit het gehele aanbod.

De educatieve lijn wordt gehandhaafd met als doel de geletterdheid van de bevolking positief te beïnvloeden zodat alle burgers toegang hebben tot informatie en literatuur. Om laaggeletterdheid effectiever aan te pakken hebben de gemeenten in de Westelijke Mijnstreek, samen met overige partijen een samenwerkingsverband opgericht tegen laaggeletterdheid. Om deze onderlinge samenwerking te bekrachtigen is het Taalakkoord Westelijke Mijnstreek ondertekend. Het doel is gezamenlijk de laaggeletterdheid in de Westelijke Mijnstreek te voorkomen en te verminderen. We handhaven de landelijke formats zoals Boekstart en blijven inzetten op het format Bibliotheek op School (dBos), zodat er voldoende leesmateriaal op de scholen in ons werkgebied voorhanden blijven. Het is wenselijk gezien de graad van geletterdheid binnen het werkgebied dat in 2023 een sluitend netwerk van Bibliotheken op School is ontstaan. Dit zien wij echter als een extra dienst die De Domijnen kan leveren. Om een dBos in te richten is een eenmalige investering nodig voor inrichting, collectie en aansluiting op het bibliotheeksysteem. Daarnaast is het wekelijks beschikbaar hebben van een leesconsulent voor 4-6 uur per week noodzakelijk ter ondersteuning van het team leerkrachten. Onze relatie met het Voortgezet Onderwijs willen wij intensiveren. Dat doen wij door verschillende activiteiten samen met het VO te ontwikkelen, maar ook ruimte willen geven binnen onze vestigingen voor o.a. huiswerkbegeleiding.

⁵ Het "Lekker Lezen Plus"abonnement van De Domijnen geeft toegang tot fysiek en digitaal lezen.

Hieronder staat de uitwerking van de visie naar depot, hoofdvestiging, nevenvestigingen en diensten.

De formatie die hoort bij het concept zoals hierboven beschreven bestaat uit twee delen. Een gedeelte formatie die wordt doorbelast op basis van % inwoners per gemeente (Backoffice, coördinatie en centraal depot). Het andere deel is specifiek per gemeente berekend (Frontoffice).

De percentuele door te berekenen formatie bestaat uit 13,15 fte voor de Backoffice en de coördinatie van de vestigingen en voor 5 fte voor het centrale depot. Binnen de Backoffice zijn taken als communicatie, bedrijfsvoering, ICT, coördinatie medewerkers en vrijwilligers opgenomen.

De gezamenlijke formatie bestaat uit 13,15 fte Backoffice en inzet voor het centraal depot.

4.2 Digitale dienstverlening met Centraal depot in Born

Uitgangspunt blijft de collectie met ruim 215.000 mediadragers. Doordat in de hoofdvestiging en nevenvestigingen minder fysieke ruimte is voor de collectie wordt in Born een centraal depot ingericht met ruimte voor circa 135.000 mediadragers. Daaraan gekoppeld worden de verwerking van de mediadragers, het digitaal bijhouden van de catalogus en de distributie. Al met al een Backoffice met vijf werkplekken en verwerkingstafel. Het boekbindatelier, dat gerund wordt door vrijwilligers wordt mogelijk verplaatst van Amstenrade naar Born, zodat de logistiek rondom de media gecentraliseerd wordt.

Het depot heeft de volgende kenmerken:

- Depotruimte voor 135.000 mediadragers
- Backoffice verwerking
- Backoffice catalogus verwerking
- Distributie
- Depot collectiepicker
- Verwerkingstafel
- Boekbindersatelier (35 m2)
- Toegankelijkheid distributie
- Opstelruimte wagenpark (2 wagens)

Het Centrale Depot wordt gecombineerd met de nevenvestiging in Born. Via een kleine verbouwing kan dit gerealiseerd worden.

4.3 Hoofdvestiging

De hoofdvestiging is gehuisvest in Ligne in het stadswinkelcentrum van Sittard. In deze vestiging worden in combinatie met de andere afdelingen van De Domijnen alle taken uit de Wsob uitgevoerd. Bijzonder aan de hoofdvestiging is dat de drie faculteitsbibliotheken van Zuyd Hogeschool worden gecombineerd met de bibliotheektaken die worden uitgevoerd door De Domijnen. Een uniek concept in Nederland. Beoogd wordt dat deze locatie een hot spot wordt met de kenmerken: kennis halen, kennismaken en kennis uitwisselen. Dit in een dynamische omgeving waar alle doelgroepen samenkomen en elkaar ontmoeten; van laag tot hoogopgeleid, werkende en niet-werkende, jong en oud, vanuit alle gezindten en etnische afkomst. Een plek waar flexwerkers, vergaderingen, huiswerk makers en start-ups gebruik kunnen maken van snel internet, toegang tot alle denkbare informatie en via een commerciële aanbieder (Coffee Mundo) goede koffie beschikbaar is.

In de hoofdvestiging is tevens de backoffice gevestigd van de afdeling Collecties & Informatie en van de afdeling Bedrijfsvoering van De Domijnen.

Binnen de backoffice zijn de volgende taken belegd:

- Financiën
- ICT (inclusief uitleensysteem)
- Gebouwbeheer
- Personeel & Organisatie
- Distributie
- Inwerken media
- Collectioneren
- Coördinatie medewerkers en vrijwilligers
- Communicatie & Marketing
- Educatie
- Bestuur en Toezicht

De afdelingen Communicatie & Marketing, Educatie en Bestuur en Toezicht zijn niet in Ligne gehuisvest.

De hoofdvestiging heeft de volgende kenmerken:

- Hoofdcollectie uitleenbare Media De Domijnen (52.000 uitleenbare media) en Zuyd (15.000 uitleenbare media)
- Presentatieplekken
- Balies met selfservice
- Tijdschriften en kranten: totaal 200
- Studieplekken: circa 350
- Ontmoetingstafels en Flexwerkplekken: 50 plekken
- Free-wifi
- Coffee-corner (take away coffee door commerciële uitbater)
- Informatiebalies
- Cursusruimten en projectgroep ruimtes
- Verkooppunt Tickets De Domijnen en aan lezen gerelateerde artikelen

De openingstijden van de hoofdvestiging zijn:

Maandag, Dinsdag, Woensdag, Vrijdag	- 08.30 – 18.00 uur
Donderdag	- 08.30 – 20.00 uur
Zaterdag	- 10.00 – 15.00 uur
Koopzondagen	- 12.00 – 17.00 uur

De medewerkers zijn allen betaalde krachten in de functies baliemedewerkers, dienstverleners en informatiemedewerkers. In de hoofdvestiging wordt alleen gewerkt met betaalde krachten waaraan hoge kwaliteitseisen worden gesteld. De bemensing bestaat uit een mix van medewerkers van De Domijnen en Zuyd Hogeschool. Gezien de grote druk die ontstaat op deze vestiging wordt één coördinator voor een groot deel (0,6 fte) op de hoofdvestiging ingezet. De totale benodigde formatie binnen de hoofdvesting qua dienstverlening is 8,4 fte (excl. fte Zuyd Hogeschool)

4.4 Nevenvestiging

De nevenvestiging is een multifunctionele ruimte (200 – 250 m²) in het winkelcentrum van de gemeente of stadsdeel. De winkel wordt ingericht met mobiele meubels die makkelijk verplaatsbaar zijn, zodat de vestiging buiten openingsuren ook als cursusruimte of debatruimte kan worden gebruikt en kan worden ingezet voor bijvoorbeeld een spreekuur van de advocaat, de sociaal raadsman of gebruikt kan worden voor

voorlichtingsbijeenkomsten. Ook worden hier kleine bijeenkomsten die specifiek op de gemeente zijn gericht georganiseerd en worden schoolklassen ontvangen in het kader van de doorlopende leer-leeslijn.

Kenmerkend is dat in de nevenvestiging op bescheiden vorm ook verkoop plaatsvindt van aan lezen gerelateerde artikelen zoals gadgets behorende bij boeken, schrijfwaren en boekenleggers, etc. Daarnaast kunnen kleine expositie plaatsvinden en is het mogelijk om in de nevenvestiging kaarten en tickets te kopen voor alle publieksgerichte activiteiten van De Domijnen.

Kleine collectie uitleenbare media (grootletterboeken, jeugdboeken, top 10 Bruna literair en top 10 spanning, populaire non-fictie), daisy-rom, luisterboeken. Gemiddeld 7.000 mediadragers*.

** Huidige collectie (excl. tijdschriften):*

<i>Sittard:</i>	<i>76.776</i>	<i>Geleen:</i>	<i>52.075</i>	<i>Born:</i>	<i>19.434</i>
<i>Beek:</i>	<i>21.805</i>				
<i>Stein:</i>	<i>22.396</i>	<i>Elsloo:</i>	<i>7.977</i>	<i>Urmond:</i>	<i>6.383</i>
<i>Echt:</i>	<i>24.743</i>				
<i>Schinnen:</i>	<i>12.587</i>				

De nevenvestiging heeft de volgende kenmerken:

- Tijdschriften en kranten: circa 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 6-8 werkplekken (met 6-8 computers) en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor maximaal 8 personen (incl. bring your own device)
- Coffee-corner
- Presentatie retail
- Balie met selfservice en verkoop tickets en verkoop lezen gerelateerde artikelen (leeslampjes, boekenleggers, e-readers, etc.)
- Free-wifi
- Flexibele inrichting
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry voorziening
- Klein magazijn (25 m2)

Mogelijkheid tot samenwerking met externe partners zoals VVV-steunpunten, banken, loket gemeente, etc. Dit vraagt uitbreiding van het aantal m2 met circa 25 m2.

De openingstijden van de nevenvestiging:

Maandag – Vrijdag	- 10.00 – 17.00 uur
Zaterdag	- 10.00 – 17.00 uur
Koopzondagen	- 12.00 – 16.00 uur

De medewerkers zijn een mix van betaalde krachten en vrijwilligers. De vrijwilligers moeten een interne opleiding volgen en in het bezit zijn van een BHV-certificaat. We gaan uit van 1 betaalde kracht tijdens de openingsuren en twee vrijwilligers. Dit betekent circa 1,8 fte betaalde kracht per winkel bij 42 openingsuren per week en 4 uur op koopzondagen. Aan de nevenvestiging is een informatiespecialist gekoppeld die 10/12 uur per week (0,3 fte) in de vestiging aanwezig is om vragen te beantwoorden/digitaal af te handelen en de baliemedewerker en vrijwilligers te ondersteunen en te begeleiden. Gebleken is dat vrijwilligers gemiddeld vaak niet meer dan 1 dagdeel per twee

weken beschikbaar zijn. Dit betekent dat bij 42 openingsuren en 1 vrijwilliger per uur dat er per nevenvestiging minimaal 24 vrijwilligers beschikbaar moeten zijn. De vrijwilligers worden mede door de coördinatoren aangestuurd. Bij een groter vloeroppervlak of verspreid over meerdere etages vraagt dit om een grotere inzet aan beroepskrachten en vrijwilligers.

De vestigingen worden aangestuurd door twee (1,2 fte) coördinatoren. Het hoofd Exposities, Collecties & Informatie wordt voor 15 uur (0,42 fte) per week ingezet voor de hiërarchische aansturing van de hoofdvestiging, nevenvestigingen en depot. Het hoofd Bedrijfsvoering, financiële afdeling, communicatie & marketing en ICT worden ingezet in de backoffice. De directeur-bestuurder en het hoofd Exposities, Collecties & Informatie onderhouden het contact met de wethouders en beleidsafdelingen van de verschillende gemeenten en zorgen voor coördinatie van het strategisch beleid en de eindverantwoording (zowel inhoudelijk als financieel).

4.5 Extra dienstverlening

De Domijnen kan op verzoek van de gemeente extra diensten verlenen, tegen een extra vergoeding, zoals:

Diensten:

- Bijeenkomsten Wegwijs naar Werk: bijeenkomsten voor langdurig en moeilijk bemiddelbare werklozen in samenwerking met de gemeente en UWV
- Spreekuren benaderen e-overheid: in het kader van de e-overheid hulp bij benaderen belastingdienst, aanvragen digiD etc.
- Cursussen Digisterker en Klik&Tik: cursusaanbod voor eenieder die niet goed weg weet op de PC, tablet of smartphone. Vanuit de KB is er voor twee jaar een subsidie verstrekt voor de licentiekosten, deze valt onder de landelijke content van de KB.
- Organisatie inloopspreekuur advocaat
- Organisatie inloopspreekuur sociaal raadsman
- Organisatie debatavonden op locatie; bv in het kader van ontwikkeling dorpsvisies, klein kernenbeleid, ontmoetingen met schrijvers, verkiezingen, klimaatveranderingen en andere maatschappelijke thema's.

Inrichting:

- (Lees/werk) tafel voor maximaal 10 personen

Collectie:

- 1 extra tijdschriftenabonnementen (raming 250,00 euro)
- 1 extra krantenabonnement (raming 450,00 euro)

Overig:

- Leestafel in bestaande buurt- en wijkcentra | Bemensing: vrijwilligers
Toelevering en ondersteuning: via De Domijnen; 4 x per jaar a 0,1 fte: 16 u per jaar
- Ruilbibliotheken in bestaande buurt- en wijkcentra
2 boekenkasten | Herkenbare afgeschreven boeken (minimaal 5 jaar oud) De Domijnen als startcollectie (100 boeken) Eenmalig | Bemensing: vrijwilligers
Toelevering en ondersteuning: via De Domijnen; 4 x per jaar a 0,1 fte, 16 uur per jaar

4.6 Uitwerking per gemeente

De gezamenlijke Backoffice blijft gehandhaafd. Het betreft de diensten door de afdelingen Bedrijfsvoering, Communicatie & Marketing en Educatie

4.6.1 Sittard-Geleen

Hoofdvestiging

- Open
Maandag, Dinsdag, Woensdag Vrijdag 08.30 – 18.00 uur
Donderdag 08.30 – 20.00 uur
Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
Op koopzondagen 12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 8,4 fte
- Informatiebalies
- Verkoop tickets en verkoop aan lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Uitleenbare collectie 52.000 media De Domijnen, 15.000 media Zuyd
- Tijdschriften en kranten: 120 tijdschriften en 7 kranten De Domijnen, 110 tijdschriften en 5 kranten Zuyd
- 50 Werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- 50 werkplekken met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- presentatieplekken
- Coffee-corner (commercieel) en koffieautomaten
- lees/zithoeken
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorzieningen
- Diensten: belastingen (incl Klik&Tik en Digisterker), digi spreekuur, Cultuur met kwaliteit
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie
- Tentoonstellingen, Lezingen, debatten
- Bieb aan Huis
- dBos; totaal 11, 6 incl. leesbevordering

Geleen

Gebaseerd op handhaving locatie Herenhof 1, met alleen gebruik van de begane grond

- Open:
Maandag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
Op koopzondagen 12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 1,8 fte
- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Coffee-corner

- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Flexibele inrichting
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Diensten: spreekuren advocaat
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie

Born

Tevens vestiging van het centrale depot (2,8 fte).

- Open:

Maandag t/m vrijdag	10.00 – 17.00 uur
Zaterdag	10.00 – 17.00 uur
Op koopzondagen	12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 1,8 fte
- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Coffee-corner
- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Flexibele inrichting
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Diensten: spreekuren advocaat
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie.

Het uitleenpunt in Munstergeleen wordt volledig bemand en gerund door vrijwilligers (8).

4.6.2 Beek

Handhaving huidige vestiging, gebruik ruimte wordt beperkt tot 250 m2. Naar een huurder/samenwerkingspartner wordt gezocht.

- Open:

Maandag t/m vrijdag	10.00 – 17.00 uur
Zaterdag	10.00 – 17.00 uur

- Op koopzondagen 12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 1,8 fte
- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Coffee-corner
- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Flexibele inrichting
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie
- dBos 2, waarvan 1 school incl leesbevordering

Extra / Optioneel

- * Ondersteuning ruilbibliotheken/ leestafels in buurthuizen

4.6.3. Echt-Susteren

Uitgangspunt voor Echt is huur winkellocatie van $\pm$ 250 m2. Indien huisvesting op huidige locatie begane grond en eerste verdieping blijft dan zal formatie aangepast moeten worden tot 3,3 FTE.

- Open:
 - Maandag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 - Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
 - Op koopzondagen 12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 1,8 fte (huisvesting in Plats 3,3 fte)
- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Flexibele inrichting
- Coffee-corner
- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie

Extra:

- VVV- steunpunt, steunpunt smalste stukje

Het uitleenpunt in Vastrada wordt niet gesloten

4.6.4. Schinnen

In verband met de herindeling en vorming van de gemeente Beekdaelen geldt de afspraak met de gemeente Schinnen voor maximaal 2 jaar.

Leeswinkel Amstenrade

- Open:
 - Maandag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 - Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
 - Op koopzondagen 12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 0,3 fte
- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Flexibele inrichting
- Coffee-corner
- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie
- Wisselcollecties basisonderwijs

4.6.5. Stein

Voor de gemeente Stein zijn twee varianten uitgewerkt:

- Variant 1; uitsluitend vestiging in Stein, de Grous
- Variant 2; vestigingen in Stein (de Grous), Elsloo (Maaslandcentrum, 250 m2) Urmond (Kooypoort, 250 m2)

Variant 1: Alleen vestiging in Grous, Stein

- Open:
 - Maandag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 - Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
 - Op koopzondagen 12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 1,8 fte

- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Flexibele inrichting
- Coffee-corner
- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie

Extra

- VVV servicepunt

Variant 2

Stein, zie variant 1

Elsloo (Maaslandcentrum, 250m2)

- Open:
 - Maandag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 - Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
 - Op koopzondagen 10.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 1,8 fte
- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Flexibele inrichting
- Coffee-corner
- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie

Urmond (Kooypoort, 250m2)

- Open:
 - Maandag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 - Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
 - Op koopzondagen 12.00 – 16.00 uur
- Medewerkers 1,8 fte
- Vrijwilligers 22 - 25
- Collectie: 7000 media
- Tijdschriften en kranten: 8 tijdschriften en 2 kranten
- Zelfstudiehoek met 8 werkplekken voorzien van computers en printmogelijkheden
- Ontmoetingstafel voor 8-10 personen met mogelijkheden eigen apparatuur aan te sluiten
- Flexibele inrichting
- Coffee-corner
- Selfservicebalie en verkoop tickets activiteiten afdelingen De Domijnen en verkoop lezen/boeken gerelateerde artikelen
- Free Wifi
- Rolstoeltoegankelijk
- Toiletvoorziening
- Pantry
- Magazijnruimte 25 m2
- Activiteiten: Voorleesdagen, Boekenweek, week spannend boek, Kinderboekenweek, Nederland leest, leeseducatie

Kostenberekening Bibliotheekvisie De Domijnen 2018 - 2022

	Totaal	Sittard-Geleen	Beek	Stein_1	Stein_2	Echt-Susteren	Schinnen
Inkomsten							
Abonnementsgelden	334.125	181.363	28.605	58.225	58.225	56.382	9.550
Boete- Reserverings- en leengelden	42.273	25.249	2.648	6.228	6.228	6.280	1.868
Overige inkomsten	56.699	34.383	3.840	7.266	7.266	7.785	3.425
Gemeentelijke subsidies	3.969.504	2.430.500	268.277	452.600	452.600	643.623	174.504
Overige subsidies	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	4.410.953	2.671.495	303.370	524.319	524.319	722.308	189.347
Uitgaven							
Huisvestingskosten							
Huur/gebouwkosten	816.450	744.188	4.499	24.948	103.381	30.375	12.440
Zakelijke lasten	32.150	21.304	3.374	3.038	4.270	2.334	2.100
Schoonmaak	67.350	51.739	4.722	7.258	12.663	3.112	519
Nutsvoorzieningen	106.123	89.100	5.190	6.075	8.719	3.890	1.868
SUBTOTAAL	1.022.073	906.331	17.785	41.319	129.033	39.711	16.927
Basispakket*							
Aanschaf en onderhoud Collectie	272.724	105.784	22.494	48.273	48.273	77.350	18.823
Abonnementen kranten	10.024	6.379	911	911	2.734	911	911
Abonnementen tijdschriften	50.625	42.525	2.025	2.025	6.075	2.025	2.025
Activiteitskosten communicatie&marketing	35.447	19.264	2.259	7.015	7.015	4.423	2.487
Activiteitenprogramma	45.563	25.313	5.063	5.063	15.188	5.063	5.063
Distributie collectie	19.018	9.470	2.259	2.630	2.630	3.302	1.357
Huisvestingskosten depot	17.213	8.968	1.532	2.410	2.410	3.064	1.239
Kosten beveiliging	104.416	101.988	338	525	525	1.297	267
Vrijwilligerskosten	11.664	3.888	1.944	1.944	5.832	1.944	1.944
ICT (o.a. Bibliotheeksysteem)	117.093	58.206	10.531	17.841	17.841	21.017	9.498
Leenrechtvergoedingen	118.510	57.240	9.861	18.684	18.684	21.569	11.157
Kosten leeseducatie	31.801	19.051	2.243	4.240	4.240	4.599	1.668
Verzekeringen	4.481	1.988	469	731	731	917	377
Afschrijving	189.284	91.826	26.518	28.136	28.136	35.531	7.273
Personele kosten depot/boekverwerking	84.029	43.779	7.479	11.764	11.764	14.957	6.050
Personele kosten back office	849.223	439.414	76.162	119.894	119.894	152.175	61.578
Personele kosten vestiging	888.961	608.651	87.784	87.784	263.350	87.784	16.958
Secundaire personeelskosten	105.591	53.369	7.678	16.148	16.148	22.629	5.766
<i>subtotaal</i>	<i>2.955.670</i>	<i>1.697.103</i>	<i>267.550</i>	<i>376.019</i>	<i>571.470</i>	<i>460.557</i>	<i>154.441</i>
Totale kosten leeswinkel	3.977.742	2.603.434	285.335	417.338	700.503	500.268	171.368
Saldo		68.061	18.036	106.981	-176.184	222.040	17.980
Stein_1: uitsluitend leeswinkel in De Grous		§					
Stein_2: De Grous en Urmond en Elsloo; leeswinkel							
Stein_3: De Grous leesw./U+E=uitleenpnt (aparte bijlage)							
				Stein_3			
Overige Diensten							
dBOS personeelskosten		44.796	7.466	0	0	0	0
Schoolbib personeelskosten (14)		0	0	0	0	67.534	0
Schoolbib activiteitskosten		0	0	0	0	5.136	0
Wisselcollectie Schinnen		0	0	0	0	0	9.467
VVPpunt		0	0	0	0	7.899	0
Uitleenpunt		10.350	0	*20.700	0	14.015	0
Ruilbibliotheken		0	1.600	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>		<i>55.146</i>	<i>9.066</i>	<i>20.700</i>	<i>0</i>	<i>94.584</i>	<i>9.467</i>
Totale kosten incl. Diensten	4.107.240	2.658.580	294.401	438.038	700.503	594.852	180.835
Saldo Totaal	382.232	12.915	8.970	86.281	-176.184	127.456	8.513
Enmalige transitiekosten	137.500	65.210	20.890	11.400	11.400	31.780	8.220

*= excl. huur/huisvesting
30 - 50 m2

Afwijkingen in deze tabel worden veroorzaakt door de afronding van twee decimalen naar hele bedragen.

